

Til Medlem af Inatsisartut Per Berthelsen, Demokraatit

Dato: 20-03-2026
Sags nr.: 2026 - 5431

Postboks 930
3900 Nuuk
Tlf. (+299) 34 68 00
E-mail: asn@nanoq.gl
www.naalakkersuisut.gl

Besvarelse af § 37 spørgsmål om landsforræderi og landsskadelig virksomhed

Kære Per Berthelsen

Tak for spørgsmålene. Spørgsmålene er gengivet enkeltvis nedenfor, efterfulgt af en besvarelse. Nærværende besvarelse tager udgangspunkt i den lovgivning, der relaterer sig til forbrydelser mod rigets selvstændighed og sikkerhed i Grønland, herunder landsforræderi og landsskadelig virksomhed.

1. Hvilke bestemmelser i den gældende kriminallov og øvrige relevante regelsæt regulerer landsforræderi og landsskadelig virksomhed i Grønland?

a. Hvordan defineres henholdsvis landsforræderi og landsskadelig virksomhed i gældende ret?

Svar

Landsforræderi og landsskadelig virksomhed i Grønland reguleres i henholdsvis § 23 og § 25 i Kriminallov for Grønland, jf. lovbekendtgørelse nr. 1016 af 7. juli 2025. Bestemmelserne fastsætter betingelserne for, hvad der efter gældende ret kan anses og dømmes som landsforræderi eller landsskadelig virksomhed.

Kriminallovens § 23 fastsætter, at for landsforræderi dømmes

- 1) den, som foretager en handling, der sigter til at krænke rigets selvstændighed eller bestemmelsesfrihed eller påføre det fjendtligheder, og den, som under krig eller besættelse eller under truende udsigt dertil yder fjenden bistand ved råd eller dåd,
- 2) den, som handler mod rigets tarv under varetagelse af et hverv, som er overdraget den pågældende, til på rigets vegne at forhandle eller afgøre noget med fremmed stat, og
- 3) den, som under besættelse udnytter eller søger at udnytte forbindelse med besættelsesmagten til personlig eller økonomisk fordel.

Kriminallovens § 25, stk. 1, fastsætter, at for landsskadelig virksomhed dømmes den, der forsætligt eller uagtsomt røber eller videre giver oplysninger om rigets hemmelige underhandlinger, rådslagninger eller beslutninger i sager, hvorpå rigets sikkerhed eller rettigheder i forhold til fremmede stater beror, eller som angår betydelige samfundsøkonomiske interesser over for udlandet, og den, som forsætligt eller uagtsomt forfalsker, ødelægger eller bortskaffer noget dokument

eller nogen genstand, der er af betydning for rigets sikkerhed eller rettigheder i forhold til fremmede stater.

2. Hvilke handlinger kan efter gældende ret medføre straf for at arbejde for en fremmed stats interesser til skade for Grønland eller for Kongeriget?

Svar

Kriminallovens kapitel 7 om forbrydelser mod rigets selvstændighed og sikkerhed, omfatter blandt andet landsforræderi og landsskadelig virksomhed. Efter Kriminalloven kan handlinger, der af domstolene vurderes at være omfattet af de betingelser, der fastsættes i henholdsvis § 23 og § 25 (jf. ovenstående), medføre en dom for landsforræderi og landsskadelig virksomhed.

Handlinger som spionage og modarbejdelse af rigets forsvar er også omfattet af kapitlet om forbrydelser mod rigets selvstændighed og sikkerhed.

§ 24 fastsætter, at for spionage dømmes

- 1) den, som i fremmed magts eller organisations tjeneste eller til brug for personer, der virker i sådan tjeneste, udforsker eller oplyser om forhold, som af hensyn til rigets eller samfundets interesser skal holdes hemmelige, og
- 2) den, der medvirker til, at fremmed efterretningsvæsen kan arbejde inden for rigets område.

§ 25, stk. 2 fastsætter, at for modarbejdelse af rigets forsvar dømmes den, som forsætligt eller uagtsomt uden den nødvendige tilladelse beskriver, fotograferer eller på anden måde afbilder militære forsvarsanlæg, som ikke er alment tilgængelige, eller mangfoldiggør eller offentliggør sådanne beskrivelser eller afbildninger.

I dommen for en begået forbrydelse træffes bestemmelse om, hvilken foranstaltning, der skal anvendes jf. Kriminallovens § 118 og § 119.

3. Hvilke myndigheder har ansvaret for at efterforske og retsforfølge sager om landsforræderi og landsskadelig virksomhed her i landet?

Svar

Grønlands Politi, som er en del af Rigspolitiet, har ansvaret for at efterforske lovovertrædelser efter Kriminalloven.

Afgørelse om at rejse tiltale efter Kriminalloven træffes af Anklagemyndigheden i Grønland under Rigsadvokaten. Sagerne behandles herefter ved de grønlandske domstole i henhold til reglerne i Retsplejeloven for Grønland.

Det kan hertil tilføjes, at Politiets Efterretningstjeneste (PET) arbejder med at identificere og forebygge trusler mod friheden, demokratiet og samfundssikkerheden i rigsfællesskabet og kan i den forbindelse bistå politiets efterforskning inden for tjenestens ansvarsområde.

4. Har Naalakkersuisut foretaget en samlet vurdering af, om den gældende lovgivning på området er tilstrækkelig klar og tidssvarende?

Svar

Naalakkersuisut foretager løbende en vurdering af, om den gældende lovgivning er tidssvarende, og om den tager tilstrækkeligt højde for borgernes retssikkerhed og retsfølelse. I den vurdering inddrages også problemstillinger, der indgår i den offentlige debat eller er et fremherskende tema i tiden.

Naalakkersuisut er i evalueringen af lovgivningen opmærksom på, at reguleringen af forebyggelse, efterforskning og modvirkning af handlinger, som kan skade landets og samfundets sikkerhed samt demokratiske processer, skal være udformet med den fornødne klarhed og i overensstemmelse med menneskeretlige og demokratiske rettigheder.

5. Hvilke konkrete ændringer i lovgivningen overvejer Naalakkersuisut for at præcisere eller styrke reguleringen af området?

Svar

Naalakkersuisut har, på baggrund af et politisk ønske om hjemtagelse af kriminalretten, besluttet at nedsætte en ekspertgruppe, som skal foretage en samlet vurdering af de juridiske skridt, der relaterer sig til hjemtagelsen, samt mulighederne for at gennemføre en række forslag til ændringer af Kriminalloven.

I denne forbindelse er der afholdt en møderække med partierne, hvor hvert parti har haft mulighed for at fremsætte ønsker til ændringer af Kriminalloven, retspolitiske prioriteringer samt ønsker til iværksættelse af relaterede initiativer.

En af de væsentligste punkter, der vil blive belyst, og som er relevant for besvarelsen af de stillede spørgsmål, er en mulig ændring af Kriminallovens sanktionsordning. I lyset af den debat om strafferammer og straffereformer, der er pågået i Grønland i de senere år, skal ekspertgruppen afdække, hvordan der med et samtidig hensyn til retssikkerheden og retsfølelsen, kan udarbejdes en straffelov for Grønland med strafferammer i de enkelte bestemmelser, eller alternativt indføres foranstaltningsrammer i Kriminalloven. Gennemførelsen af dette vil indebære en stillingtagen til, hvilke straffe- eller foranstaltningsrammer der skal knyttes til forskellige lovovertrædelser, herunder landsforræderi og landsskadelig virksomhed.

Ekspertgruppens revision af den nugældende Kriminallov skal desuden klarlægge behovet for en sproglig modernisering af lovens udformning, så det sikres, at der er klarhed over gældende ret, og hvordan kriminallovens begreber er defineret og afgrænset.

6. Hvordan vil Naalakkersuisut sikre, at eventuelle lovændringer respekterer ytringsfrihed og foreningsfrihed?

Svar

Justitsområdet er ikke hjemtaget, og lovgivning på området udarbejdes derfor af Justitsministeriet i samarbejde med Naalakkersuisut.

Det er centralt for Naalakkersuisut, at den kriminalpolitiske lovgivning understøtter og styrker både retssikkerheden og retsfølelsen. Det vil sige, at enhver, der begår kriminalitet i Grønland, skal stilles til ansvar for domstolene og behandles i overensstemmelse med de demokratiske og menneskeretlige principper, som vores retssamfund bygger på, herunder retten til ytringsfrihed og foreningsfrihed. Det er en helt grundlæggende retsgaranti, som Naalakkersuisut til enhver tid, og i særdeleshed ved udarbejdelse af lovændringer, iagttagelse og værner om.

Samtidig er retten til ytringsfrihed og foreningsfrihed udtrykkeligt sikret i Grundlovens § 77 og § 78, og beskyttet af de internationale aftaler om menneskerettigheder, som Grønland er omfattet af, herunder Den Europæiske Menneskerettighedskonvention og i FN-konventionen om borgerlige og politiske rettigheder.

Lovændringer, hvis gennemførelse måtte underminere eller være i modstrid med de rettigheder, der følger af Grundlovens bestemmelser eller Grønlands internationale forpligtelser, vil ikke kunne gennemføres. Et eksempel herpå er, at der ikke ville kunne gennemføres lovændringer, der muliggør udøvelse af censur, da dette er underlagt et absolut forbud i henhold til Grundlovens § 77.

7. Kan Naalakkersuisut oplyse andet af interesse for emnet?

Svar

Det er vigtigt for Naalakkersuisut, at befolkningen har tillid til, at de instanser, der arbejder med at forebygge og efterforske trusler mod friheden, demokratiet og samfundssikkerheden i Grønland, også respekterer de love, administrative forskrifter, almindelige forvaltningsretlige regler og grundsætninger samt internationale forpligtelser, der beskytter borgernes menneskeretlige og demokratiske rettigheder.

Naalakkersuisut kan i den sammenhæng oplyse, at der blandt de fem forslag på justitsområdet, der fremsættes ved FM2026, er et forslag til Inatsisartutbeslutning

om at tilslutte sig en ændring af PET-loven, der vil styrke *tilsynet* med PET's aktiviteter i Grønland¹. Formålet er at sikre, at der kan føres en effektiv og tidssvarende kontrol med, at PET beføjelser i relateret til forebyggelse, efterforskning og modvirken af handlinger, der udgør en trussel for Grønlands sikkerhed og demokratiske processer, ikke krænker eller underminerer fysiske eller juridiske personers rettigheder, eller anvendes til retsstridige formål eller usaglig forskelsbehandling.

Med venlig hilsen

Naaja H. Nathanielsen

¹ Pkt. 33: Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Grønlands Selvstyre tilslutter sig udkast til Anordning om ikrafttræden for Grønland af § 1 i lov om ændring af lov om Politiets Efterretningstjeneste (PET), lov om etablering af et udvalg om forsvarrets og politiets efterretningstjenester og lov om beskyttelse af whistleblowere (Styrkelse af tilsynet med efterretningstjenesterne).